

Ne znam, ali sam spreman učiti

Proces učenja nema za cilj naučiti, već vječno istraživati novo i nepoznato. Zato moramo biti skromni prema onome što znamo, a znatiželjni i otvoreni prema onome što još ne znamo. O tome govori sljedeći savjet: *Tko ne zna i ne zna da ne zna, dijete je, odgoji ga. Tko ne zna i zna da ne zna, budala je, kloni ga se. Tko zna i ne zna da zna, spava, probudi ga. Tko zna i zna da zna, mudrac je, slijedi ga!*

prof. dr. Velimir Srića

Na početku svakog semestra odigram sa svojim studentima jednostavnu igru. Postavim im pitanje: *Što mislite, koliko znam o temi kojom ćemo se baviti ove školske godine?*

Pitanje ih obično živcira i nerado ulaze u razgovor. Kad vide da neću odustati, odgovore preko volje: *Napisali ste o toj temi hrpu knjiga. Zato mora da o njoj znate jako puno.*

Dobro, kažem im na to, Zamislimo da postoji mjerilo u rasponu od 0% (ništa) do 100%, (sve). Koja je u tom slučaju vaša procjena mog znanja?

Sad su studenti malo jače zainteresirani pa mi daju procjenu između 60 i 70%. Kad ih pogledam kao da su rekli glupost, brzo se isprave i kažu: *90 posto, profesore! Vi o tome znate skoro sve.*

Ne, kažem im. Krenuli ste u krivom smjeru. Moja je procjena 2%.

Na tu konstataciju barem polovina studenata s nelagodnom pogleda u pod, a neki se nervozno nasmiju. Profesor je upravo priznao da nema pojma!

Pokušam im objasniti svoj stav. Na internetu ima oko 20 milijardi stranica. Ako se samo mali dio, na primjer jedan promil, tiče naše teme, koliko je 2% od tog promila i koliko bi mi vremena trebalo da dnevno pratim promjene tih sadržaja? Koliko godišnje izlazi knjiga, monografija, članka ili disertacija na našu temu i koliko bi vremena trajalo proučavanje 2% tih sadržaja? Koliko je ovog časa, širom svijeta, zanimljivih predavanja, seminara i radionica na našu temu, koliko razgovora, televizijskih emisija i koliko bi mi vremena trebalo da pratim samo 2% tih događaja?

Neki čovjek, tragajući za životnim istinama, posjeti poznatog mudraca. Ovaj ga upita što traži. Spoznaju i odgovor, reče mu čovjek. Imaš vlastitu riznicu, zašto tražiš izvan nje, zapita ga mudrac. Gdje je moja riznica?, upita čovjek. To što tražiš, tvoja je riznica, odgovori mu mudrac. Tko traži, taj i nađe!

Uskoro većina studenata odobravajući klima glavama. Uistinu, količina ljudskog znanja ogromna je i stalno se povećava. Na to im kažem: *Ponosan sam na svojih 2%, ali moram stalno razmišljati o onih 98% koji su mi još nedostupni.*

Zatim ih pitam: *Koliko vi znate o našoj temi?* Na to studenti mogu priznati bilo koji postotak manji od dva, jer ipak, ja sam profesor i oni su tu da od mene uče. Tada zajedno zaključimo da ne znamo, ali smo spremni učiti. Čak ih ponekad zamolim da tu rečenicu glasno izgovorimo: „Ne znamo, ali smo spremni učiti!“

Nažalost, siguran sam da tada po prvi i zadnji put u životu rečenicu „ja ne znam“ izgovaraju s ponosom. U našem okruženju ta je rečenica prljava i treba ju izbjegavati. Normalno je praviti se kao da sve znamo. Postavljamo li se nadmoćno i kad nemamo razloga, nesporni smo za stalnu znatiželju, otvorenost prema znanju i potrebu da kontinuirano učimo.

ISPRAZNITE ŠALICU

Jedna japanska priča ukazuje na važnost učenja. Učitelja zena po imenu Nan-in posjetio je američki profesor koji se želio raspitati o idejama te praktične filozofije. *Od koga ću učiti o zenu ako ne od najboljeg učitelja, mislio je. Nan-in ga pozove u goste i ponudi čajem. Napunivši šalicu do vrha, nastavio je točiti.*

Amerikancu, odgojenom u duhu čistoće i higijene zapadne civilizacije, postalo je teško gledati kako se čaj prelijeva iz tanjurića, curi po stolu i počinje kapati po podu pa reče: *Puno je, više ne može stati.*

Kao ova posuda za čaj, odgovori mu Nan-in, tako je i tvoja glava puna stavova, zabluda, preduvjerenja i pretpostavki. Ne mogu te učiti zenu ako nisi spreman isprazniti svoju šalicu!

U ovoj priči kriju se dva savjeta o kojima vrijedi razmisliti:

Valja redovito ispražnjavati svoju „šalicu“ od stavova, ideja i pristupa koji više ne funkcioniraju. Jedino tako možemo je puniti novim sadržajima!

Jednako je važno učiti (nove stvari) kao i odučiti se (zaboravljati stare stvari)!

Za nas kao tranzicijsku zemlju priča o Nan-inu i njegovu gostu ima posebnu važnost. Bit ćemo u stanju uspješno graditi novi sustav samo ako smo spremni iz gla-

Informacija je resurs koji ima specifična obilježja. Ne troši se korištenjem, niti smanjuje raspodjelom. Može se koristiti višekратно od raznih korisnika, a za pružanje informacijskih usluga potroši se malo materije ili energije.

ve izbaciti nepotrebne ostatke starog. Tko se ne zna od starog odučiti, ništa novo neće naučiti!

Suvremeni savjet počiva na ideji o pravednom dijeljenju informacija, potrebi da znanje bude dostupno svima i težnji da ga se što jeftinije pruži na raspolaganje. Jedna od osobina uspješnih ljudi je otvorenost prema informacijama i znanju.

Nakon mojih radionica ili seminara mnogi slušatelji bojažljivo priđu i pitaju mogu li dobiti datoteku s kompjuterskom prezentacijom kojom sam popratio predavanje. Uvijek se iznenade kad im bez komentara dopustim da uzmu digitalnu kopiju, ili im je kasnije pošaljem elektroničkom poštom. Navikli su da je normalna stvar svoje informacije držati za sebe, ne dijeliti ih nikome, zatvoriti ih u ladicu ili šifrirati u datotekama. Zašto bih dijelio nešto što je moje i što sam s mukom sakupio? Informacija naime, to znaju svi, ima veliku vrijednost.

Zamislimo Ali-Babu koji stoji pred začaranim ulazom u pećinu s blagom i pokušava se sjetiti čarobne rečenice koja otvara tajna vrata. Trebao bi reći: *Sezame, otvori se*, ali ta mu kombinacija riječi ne pada na pamet ili je ne zna. Zato mora uzeti rječnik i sistematski čitati sve riječi, prvo jednu po jednu, pa onda dvije po dvije, tri po tri, sve dok ne naiđe na čarobnu formulu koja otvara vrata pećine.

Da zna prave riječi, domogao bi se neizmjernog blaga, postao bogat i riješio sve probleme. Ovako može beskonačno dugo pokušavati, a nada u uspjeh gotovo je nikakva.

Kada mora nešto objasniti suradnicima ili članovima porodice, ili kada treba utvrditi kojem podatku valja vjerovati, svaki se čovjek nalazi u položaju Ali-Babe. Nađe li pravi podatak, zna li pogoditi kako treba komunicirati poruku, možda će njegova ideja biti prihvaćena, prijedlog usvojen ili problem riješen. Ali ako ne nađe prave riječi, ako se ne dokopa potrebne informacije?

Zamislimo Aladina koji se našao u golemom skladištu. Na sve strane police pune svjetiljki. Jedna od njih je čarobna, ali kako da je nađe. Bude li pretraživao nasumce, trljajući jednu svjetiljku za drugom dok ne otkrije pravu, to bi moglo potrajati čitavu

vječnost. Posjedovanje prave informacije uštedjelo bi ogroman trud i vrijeme.

Bez čarobne svjetiljke Aladin je tek ubogi pastir. Siromašak sličan većini suvremenika. No, domogne li se one čudotvorne, postat će nalik Bogu. Čarobna svjetiljka daje mu moć da upravlja događajima oko sebe i vlastitom sudbinom, da postane pobjednik. A sve ovisi o jednostavnoj informaciji.

PODJELOM INFORMACIJA ONE SE NE GUBE

Svakodnevno se nađem u položaju Ali-Babe ili Aladina koji trebaju pravu informaciju i uvijek se sjetim aforizma: *Informacija koju tražite nije ona koju želite, ona koju želite nije ona koju trebate, ona koju trebate nije ona koju možete dobiti.*

Jednom sam na predavanje studentima donio ogromnu lubenicu. Narezali smo je na tanke komadiće i svatko je dobio po jedan. Mokre brade i ljepljivih prstiju počeli smo raspravljati o tome što smo upravo učinili. *Pojeli smo lubenicu*, rekli su nasmijsano.

Je li vam bilo dosta? Baš i nije, odgovorili su. *Nas je puno, a kriške su tanke. Dakle*, rekao sam, *lubunica se korištenjem potrošila. Kad smo je pojeli, više je nema. A raspodjelom se smanjila, jer je svatko mogao dobiti tek mali dio. To uvijek vrijedi za materiju i energiju, ali vrijedi li i za informaciju?*

Brzo smo se složili: Informacija je resurs koji ima specifična obilježja. Ne troši se korištenjem, niti smanjuje raspodjelom. Može se koristiti višekратно od raznih ko-

risnika, a za pružanje informacijskih usluga potroši se malo materije ili energije.

Naš primjer to pokazuje. Imam li lubenicu i želim li je s nekim podijeliti, svatko može dobiti tek dio. Posjedujem li informaciju ili znanje, recimo uputu kako se mogu uzgojiti lubenice, kad ju podijelim s drugima nisam ništa izgubio. Umjesto toga postao sam „bogatiji“ za komunikaciju.

Naučim li nekoga uzgajati lubenicu, možda će me on zauzvrat naučiti kako se uzgajaju dinje ili jabuke. Dok „trošimo“ svoje znanje, učeći druge kako uzgajati razne vrste voća, ne možemo ga uistinu potrošiti. Ono nam ostaje na raspolaganju i za buduće prigode.

Stara kineska poslovice kaže: *Planiraš li godinu dana unaprijed posadi rižu, planiraš li deset godina unaprijed posadi drvo, planiraš li stoljeće unaprijed, odgajaj ljude.*

USPJEŠNI LJUDI DIJELE INFORMACIJE S DRUGIMA

Uspješni ljudi obično su informacijski velikodušni. Ono što znaju, podijelit će sa suradnicima, članovima porodice ili prijateljima. Takvim pristupom gradi se most povjerenja koji je jedna od najvećih vrijednosti u međuljudskim odnosima.

Mnogi ljudi vjeruju da su informacije bogatstvo koje valja čuvati samo za sebe i koje ne treba ni sa kim dijeliti. Uzgajajući takve monopole, oni misle da grade put k uspjehu. Na dugi rok, to se uvijek pokazuje kao pogrešna (osobna ili poslovna) strategija. Razmjennom informacija i znanja s drugim ljudima uvijek više dobijete nego što možete izgubiti.

Evo na kraju pravila za pobjednike: Važno je učiti, ali je još važnije odučiti se! *Ne znam* je sjajna rečenica koju valja izgovarati s ponosom! Znanje je vrijedan resurs, posebno kad se velikodušno dijeli s drugima!

MOTIVACIJSKO PREDAVANJE

U cilju širenja ideja modernog vođenja u našim tvrtkama, poticaja na razmišljanje i motiviranja djelatnika u uvjetima financijske i društvene krize, organiziramo **dvosatno motivacijsko predavanje** na temu knjige.

Autor će iznijeti ideje iz knjige, te kroz razgovor sa sudionicima, prodiskutirati mogućnosti njihove primjene u vašem poslovnom okruženju. Svaki sudionik dobiva potpisani primjerak knjige.

Narudžbu knjige i sve informacije o predavanju možete dobiti na

www.delfin.com.hr